

Arbeidsmarkedet nå – oktober 2018

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Åshild Male Kalstø, Ashild.male.kalsto@nav.no, 2. november 2018.

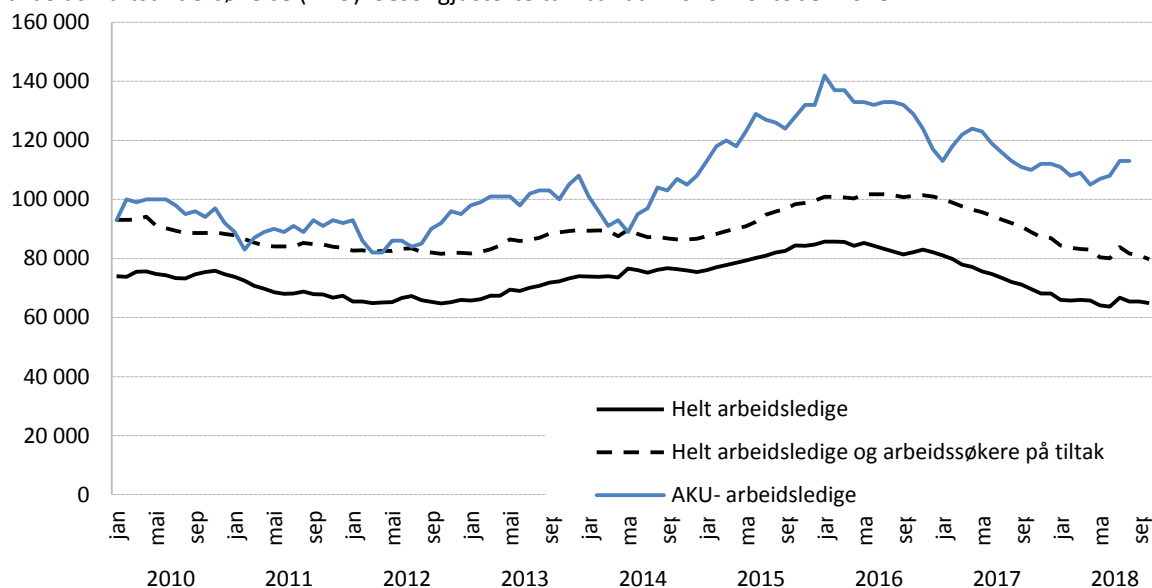
Lavere ledighet i oktober

I løpet av oktober ble det 1 300 færre helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Dette kommer etter at ledigheten har svingt noe de siste månedene. Samlet har bruttoledigheten (summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak) gått ned med omlag 400 personer siden juni, justert for normale sesongvariasjoner.

NAV har fra og med juli i år sendt påminnelse på SMS til arbeidsledige om å sende meldekort om de fortsatt ønsker å være registrert som arbeidssøkere. Dette bidrar til at ledighetstallet for oktober er anslagsvis 800 personer (ikke sesongjustert) høyere enn hva det ellers ville vært. Det har også vært endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger i år. Man kan nå motta arbeidsavklaringspenger i inntil seks måneder som arbeidsledig, mot tidligere tre måneder. NAV estimerer effekten av denne regelverksendringen til å gi isolert sett 400 flere helt ledige og 600 flere helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i oktober (ikke sesongjustert). Uten disse to momentene ville vi sett en noe større nedgang i ledigheten siden juni.

Ved utgangen av oktober var 76 500 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Det er 8 900 færre enn i oktober i fjor, hvilket tilsvarer en nedgang på 10 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 2,8 prosent av arbeidsstyrken mot 3,1 prosent i fjor. 61 500 personer var registrert som helt ledige, som er 4 500 færre enn i oktober i fjor. Det tilsvarer 2,2 prosent av arbeidsstyrken, mot 2,4 prosent for ett år siden. 15 000 arbeidssøkere deltok i arbeidsmarkedstiltak i oktober, som er en nedgang på 4 400 personer sammenliknet med samme tidspunkt i fjor.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge SSBs arbeidskraftundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2010 – oktober 2018

Kilde: NAV og SSB

33 400 (44 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i oktober, mottok dagpenger. Det er 7 800 færre enn i fjor. 7 prosent mottok tiltakspenger, mens 2 prosent mottok arbeidsavklaringspenger. Resten kan være mottakere av sosialhjelp eller har ingen ytelser fra NAV.

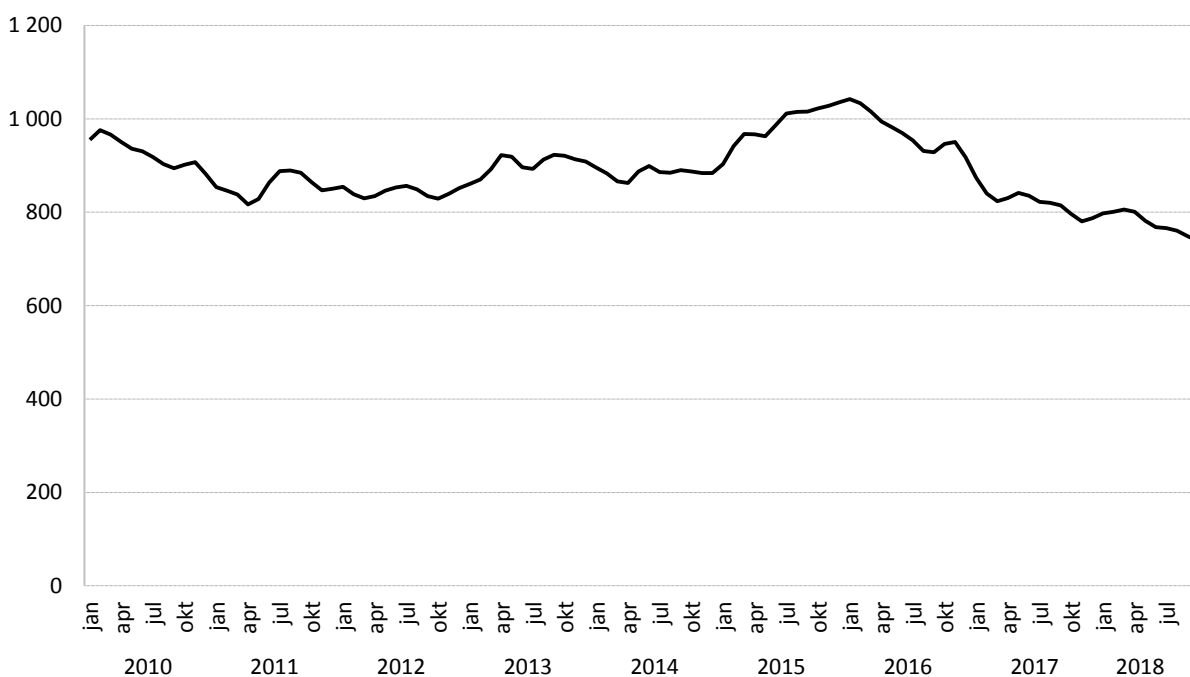
Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 113 000 personer arbeidsledige i august, noe som tilsvarer 4,0 prosent av arbeidsstyrken. Arbeidsledigheten har dermed holdt seg relativt stabil siden februar ifølge sesongjusterte AKU-tall. Samtidig har sysselsettingsveksten tatt seg opp. Sysselsettingen startet å øke i november 2017, ifølge sesongjusterte AKU-tall, og har siden økt med 50 000 personer. Yrkesdeltakelsen har også økt det siste året. I tredje kvartal var yrkesdeltakelsen på 70,7 prosent, det er 0,9 prosentpoeng høyere enn året før og på samme nivå som to år tidligere, ifølge AKU-tall (ujustert). Både menn og kvinner har økt sin yrkesdeltakelse det siste året, men økningen har vært betydelig høyere blant menn. Yrkesdeltakelsen er likevel fortsatt lavere enn i perioden 2006-2015.

Lav tilgang av nye arbeidssøkere

I gjennomsnitt registrerte NAV 740 nye arbeidssøkere per virkedag gått sakte med sikkert nedover siden mars i år, og ligger på et lavt nivå. Bortsett fra de siste månedene må vi tilbake til 2008 for å finne sist tilgangen på nye arbeidssøkere per virkedag var like lav.

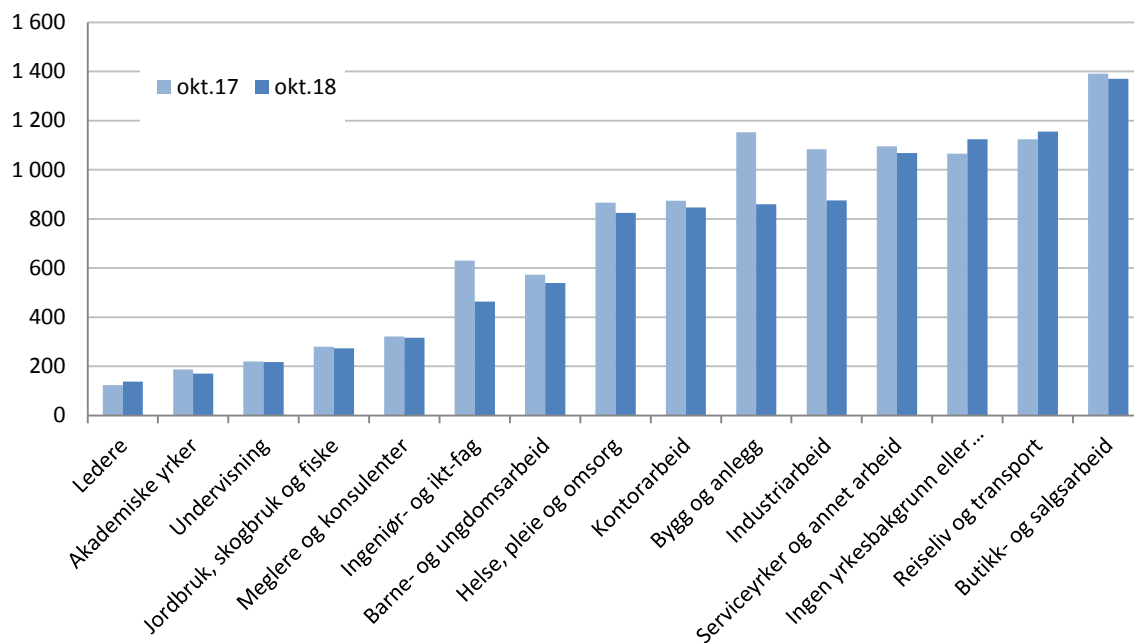
Ved utgangen av oktober var 10 200 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 700 (-7 %) færre enn i oktober i fjor. Blant dem som ble ledige i oktober var det vanligst å ha bakgrunn fra butikk- og salgsarbeid eller reiseliv og transport (figur 3).

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2010 - oktober 2018

Kilde: NAV

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. Oktober 2017 – oktober 2018

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

I tredje kvartal økte BNP i eurosonen ¹ med 0,2 prosent, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Dette er noe lavere vekt enn i første og andre kvartal som var på 0,4 prosent, som igjen er lavere enn kvartalsveksten gjennom 2017. Arbeidsmarkedet i eurosonen har bedret seg de siste årene, med både økt sysselsetting og lavere ledighet. Arbeidsledigheten holdt seg stabil på 8,1 prosent av arbeidsstyrken fra august til september, i følge sesongjusterte tall fra Eurostat. Dette er 0,8 prosentpoeng lavere enn i september 2017, og det laveste som er målt siden november 2008. De fleste landene i eurosonen har hatt nedgang i ledigheten det siste året. Det er imidlertid fortsatt svært store forskjeller mellom ulike land når det gjelder nivå. Ledigheten er fortsatt høyest i Hellas, med 19,0 prosent (juli), mens den er lavest i Tyskland og Polen, begge med 3,4 prosent.

USAs BNP økte med 3,5 prosent i tredje kvartal målt i årlig rate, mens den økte med 4,2 prosent i andre kvartal, ifølge tall fra Bureau of Economic Analysis. Arbeidsledigheten i USA gikk ned fra 3,9 til 3,7 prosent av arbeidsstyrken i september som er det laveste siden desember 1969, ifølge sesongjusterte tall fra Bureau of Labor Statistics. Yrkesdeltakelsen er imidlertid fortsatt på et lavt nivå på 62,7 prosent og den har ikke tatt seg opp de siste årene.

Det globale bruttonasjonalproduktet (BNP) økte i fjor med 3,8 prosent, som er den høyeste vekstraten siden 2011. Både vekst i investeringene og økt internasjonal handel bidro til dette. OECD anslår i sin siste prognose fra september at veksten vil stabilisere seg fremover, og bli på 3,7 prosent i 2018 og 2019.

¹ Eurosonen inkluderer Belgia, Tyskland, Estland, Hellas, Spania, Frankrike, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederland, Østerrike, Portugal, Slovenia, Slovakia og Finland.

Utviklingen i norsk økonomi

Veksten i bruttonasjonalprodukt for Fastlands-Norge var på 0,6 prosent i månedene juni-august sammenlignet med de tre foregående månedene, ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Dette er noe høyere enn veksten i første og andre kvartal som var på henholdsvis 0,4 og 0,5 prosent. Akvakultur, tjenester tilknyttet IKT og informasjonstjenester samt forretningsmessig tjenesteyting bidro i størst grad til veksten i månedene juni-juli. I tillegg bidro bygg og anlegg samt industri og bergverk.

Husholdningenes konsum steg med 0,2 prosent i juni–august sammenlignet med den foregående tremånedersperioden, i følge sesongjusterte tall fra SSB. Veksten i husholdningskonsumet har hatt en klar avtakende vekst de siste månedene som skyldes en sterk nedgang i varekonsumet.

Tjenestekonsumet har hatt en relativt stabil økning gjennom flere måneder, og steg med 0,8 prosent i perioden juni-august.

I perioden juni-august var det en nedgang på 1,7 prosent i husholdningenes boliginvesteringer sammenlignet med den forrige tremåneders perioden. Nedgangen var på 3,8 prosent i perioden mai-juli og 4,6 prosent i andre kvartal. Det kan dermed se ut til at nedgangen i boliginvesteringene er i ferd med å flate ut.

Norges Bank besluttet i oktober å beholde renten uendret på 0,75 prosent etter at den i september ble heve med 0,25 prosentpoeng fra 0,50 prosent. Ifølge deres siste renteprognose vil styringsrenten trolig bli satt videre opp i første kvartal 2019. Norges bank begrunner beslutningen med at risikobildet ikke er vesentlig endret siden september selv om den økonomiske veksten har vært litt lavere og prisveksten noe høyere enn de anslo i Pengepolitisk rapport 3/18. De begrunnet renteoppgangen i september med at den stadige bedringen i den norske økonomien har ført til at prisveksten er nær inflasjonsmålet på to prosent. Dette tilsier samlet sett en gradvis renteoppgang i årene fremover.

Bruttoledigheten har falt innen de fleste yrker det siste året

Bruttoledigheten falt eller holdt seg relativt stabil innen de fleste yrkesgrupper i oktober, justert for normale sesongvariasjoner.² Nedgangen var størst innen industriarbeid og ingeniør- og ikt-fag. Det var innen disse to yrkesgruppene ledigheten økte mest etter nedgangstidene innen oljenæringen. Nå har ledigheten inne disse to yrkesgruppene gått ned siden november 2017, noe som må sees i sammenheng med mindre oppsigelser og økt optimisme innen oljenæringen.

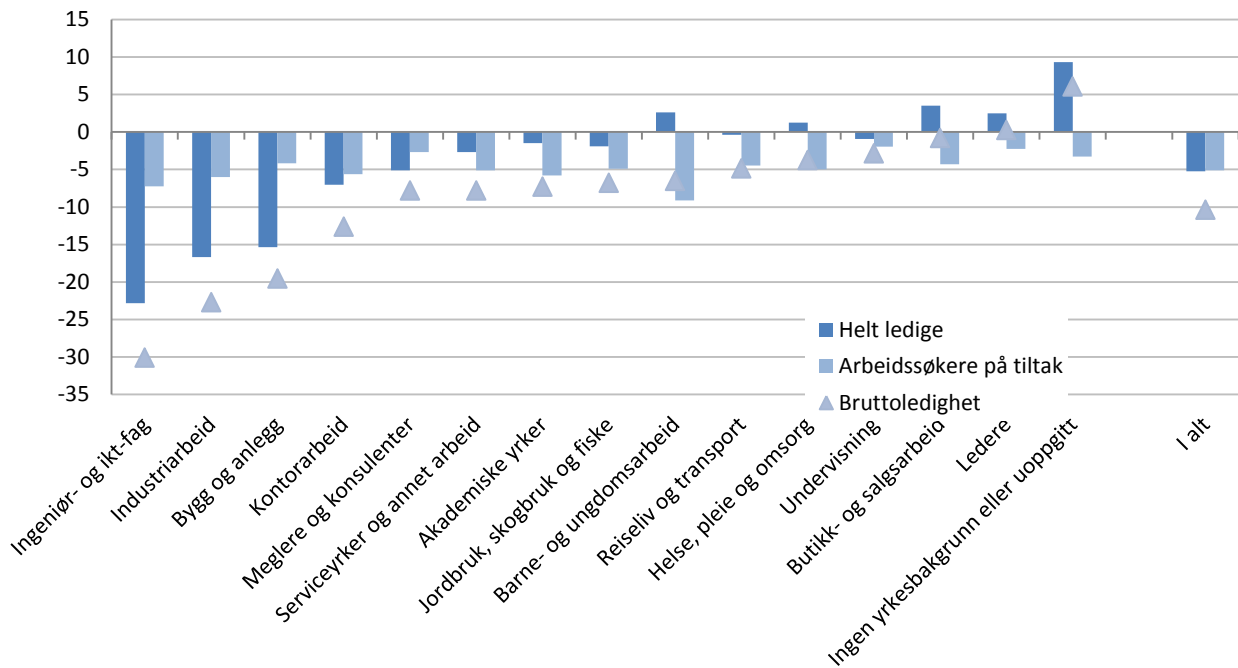
Bruttoledigheten er lavere enn i oktober i fjor innen de fleste yrkesgrupper (figur 4). Også her var nedgangen størst for personer med bakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag og industriarbeid.

Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var høyest innen barne- og ungdomsarbeid med 4,7 prosent og lavest innen undervisning med 0,9 prosent (figur 5).

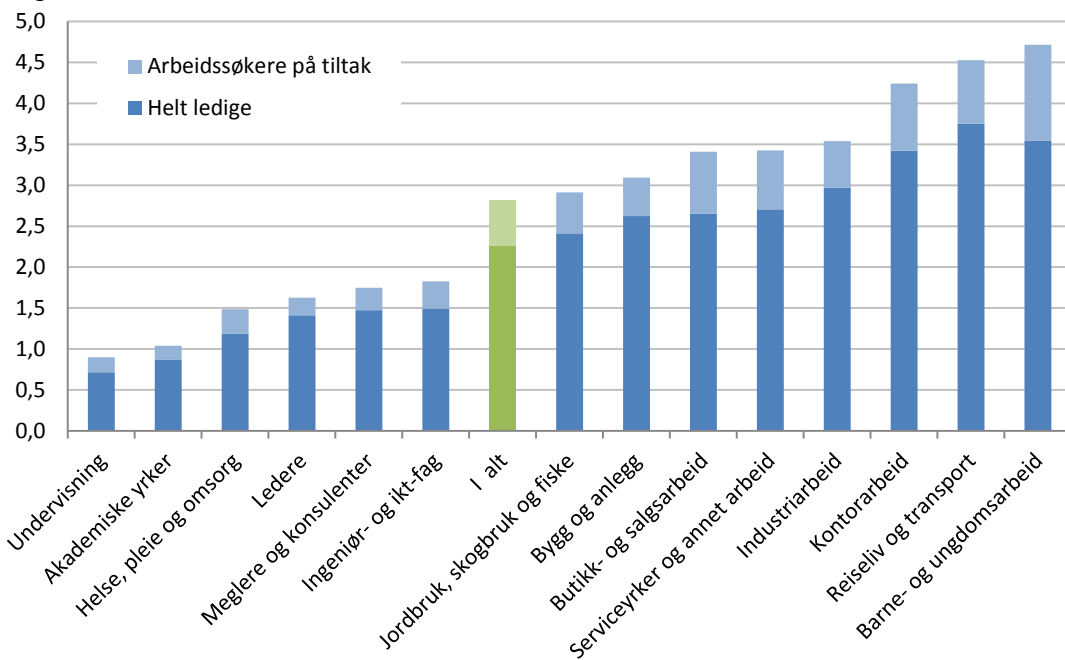
² Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Oktober 2017 – oktober 2018

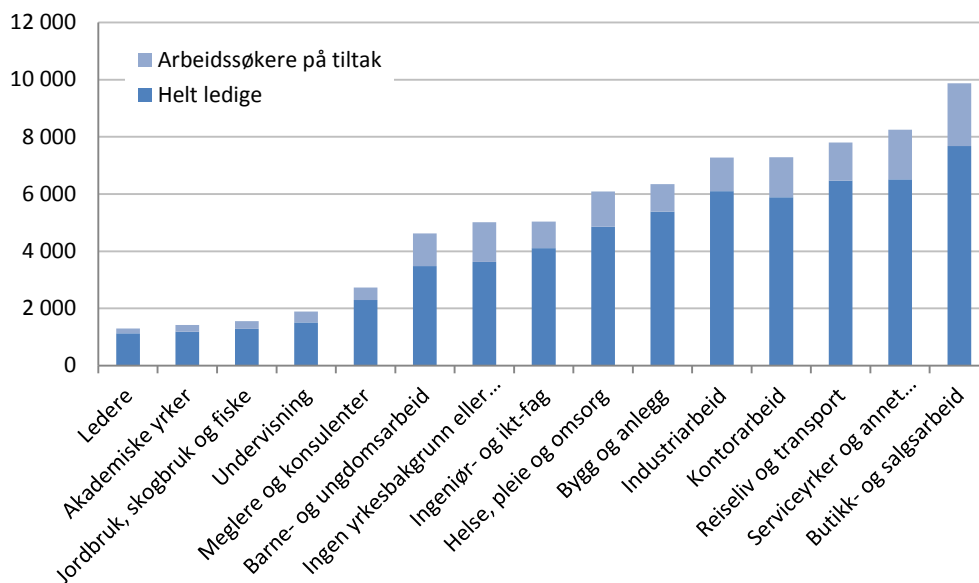
Kilde: NAV

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Oktober 2018

Kilde: NAV

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. Oktober 2018

Kilde: NAV

Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn innen butikk- og salgsarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. Ved utgangen av oktober var 9 900 med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak (figur 6). Det er omtrent like mange (-80 personer) som for ett år siden.

Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av oktober var 5 000 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak innen ingeniør- og ikt-fag. Dette er 2 200 færre enn i oktober i fjor, og tilsvarer en nedgang på 30 prosent. Det er særlig blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi at bruttoledigheten har gått ned det siste året.

Industriarbeid

Industriarbeid er en av de største yrkesgruppene blant de arbeidsledige. I oktober var 7 300 personer med yrkespraxis innen industriarbeid registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 2 100 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring samt anleggsmaskin og industrimekanikere har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med oktober i fjor.

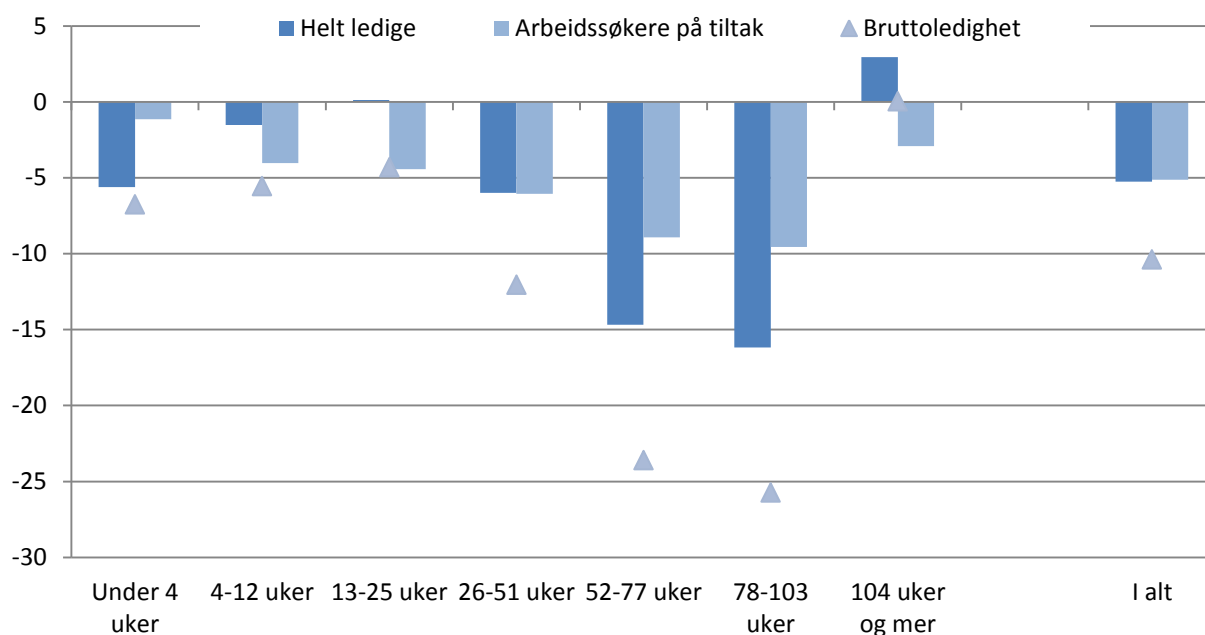
Bygg og anlegg

Ved utgangen av oktober var 6 300 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak innen bygg og anlegg. Det er 1 500 færre enn for ett år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de aller fleste yrkene innen bygg og anlegg det siste året, og mest for elektrikere og rørleggere.

Vanskelig å få seg jobb for de som har gått lenge ledig

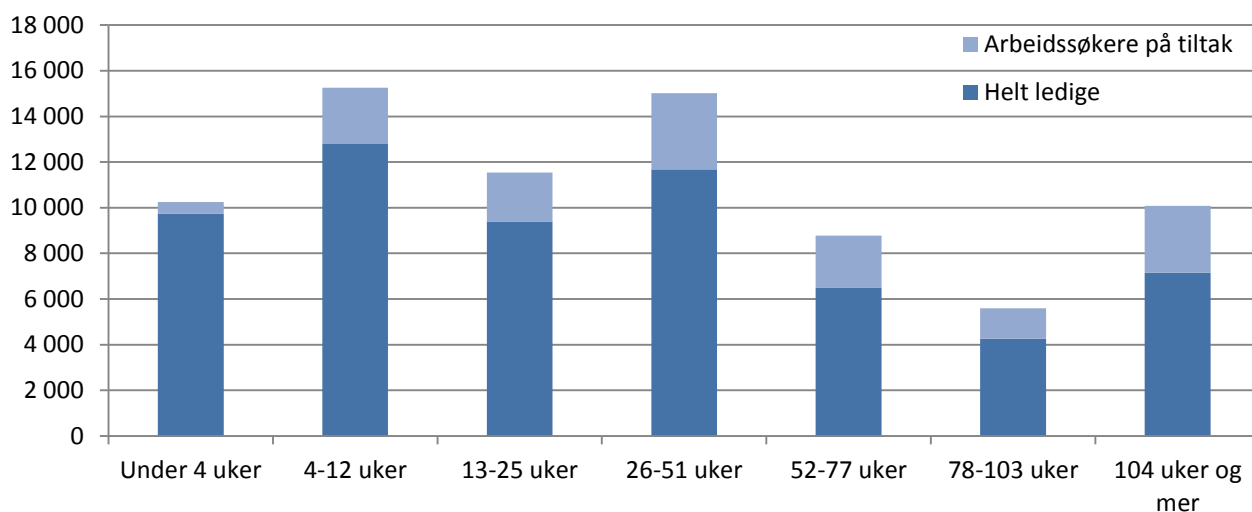
Antallet nye arbeidssøkere som melder seg til NAV var på sitt høyeste i januar 2016 (figur 2), og har etter dette falt med 29 prosent, ifølge sesongjusterte tall. Det siste året har det vært en nedgang både i antall personer som har vært ledig i både kort og lang tid (figur 7). Sammenlignet med oktober i fjor var det størst nedgang i gruppen som har vært arbeidssøkere i mellom ett og et halvt og to år (- 26 %). 10 100 har vært arbeidssøkere i mer enn to år. Dette er omtrent like mange som for ett år siden, så denne gruppen skiller seg fra de andre. Dette kan tyde på at de som først har blitt gående lenge ledig i større grad har problemer med å få seg arbeid, til tross for at arbeidsmarkedet er på bedringens vei (figur 8). Blant alle som blir ledige på et gitt tidspunkt vil de som har kvalifikasjoner som er etterspurt på arbeidsmarkedet gjerne finne nytt arbeid tidlig. Etter hvert som ledighetsperioden varer vil det være flere blant de som forblir ledige som mangler etterspurte kvalifikasjoner. Samtidig vil det å forbli ledig over en lengre periode kunne føre til at man blir motløs, noe som igjen kan gå ut over søkeaktiviteten etter jobb.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Oktober 2017 – oktober 2018

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. Oktober 2018

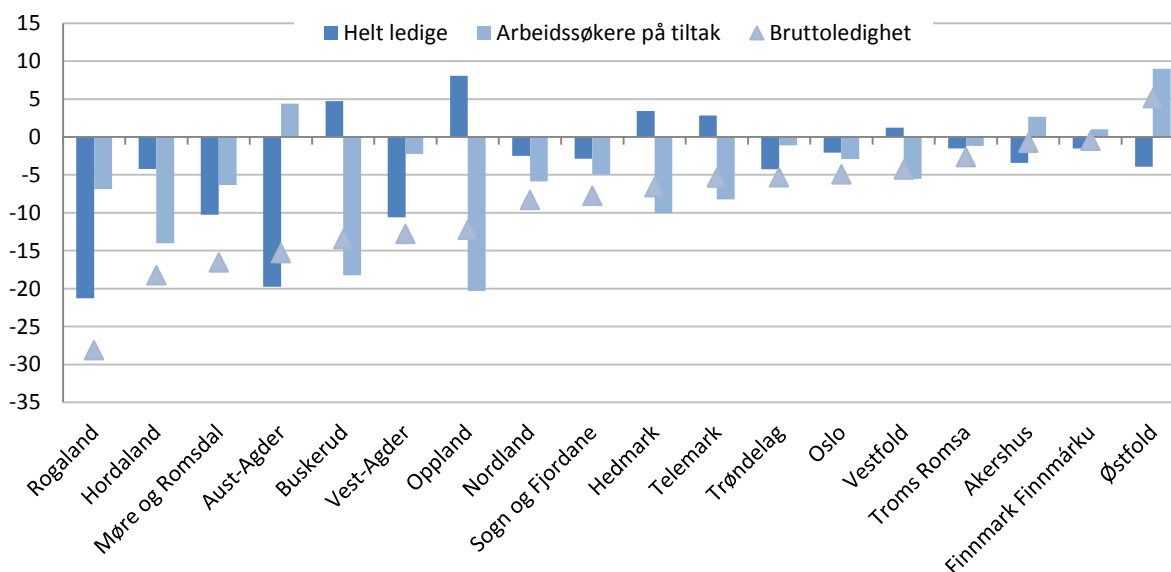
Kilde: NAV

Lavere ledighet på Vestlandet

Bruttoledigheten gikk ned eller holdt seg stabil i de fleste fylker i oktober. Rogaland og Sogn og Fjordane var fylkene med størst prosentvis nedgang i bruttoledigheten, justert for normale sesongvariasjoner. Østfold var eneste fylke som hadde en liten økning i ledigheten i oktober.

Bruttoledigheten er lavere enn for ett år siden i de fleste fylker (figur 9). Nedgangen har vært størst i Rogaland (-28 %) og Hordaland (-18 %). Fra sommeren 2014 til sommeren 2016 gikk Rogaland fra å ha nest lavest bruttoledighet til høyest i landet, men siden slutten av 2016 er det i Rogaland og Hordaland bruttoledigheten har falt mest. Siden november 2016 har ledigheten gått ned med henholdsvis 44 og 29 prosent i de to fylkene. Det er nå andre deler av landet som har høyere ledighet. I oktober var bruttoledigheten høyest i Østfold og Vestfold med henholdsvis 3,5 og 3,4 prosent av arbeidsstyrken. Sogn og Fjordane har lavest bruttoledighet med 1,6 prosent. (figur 10).

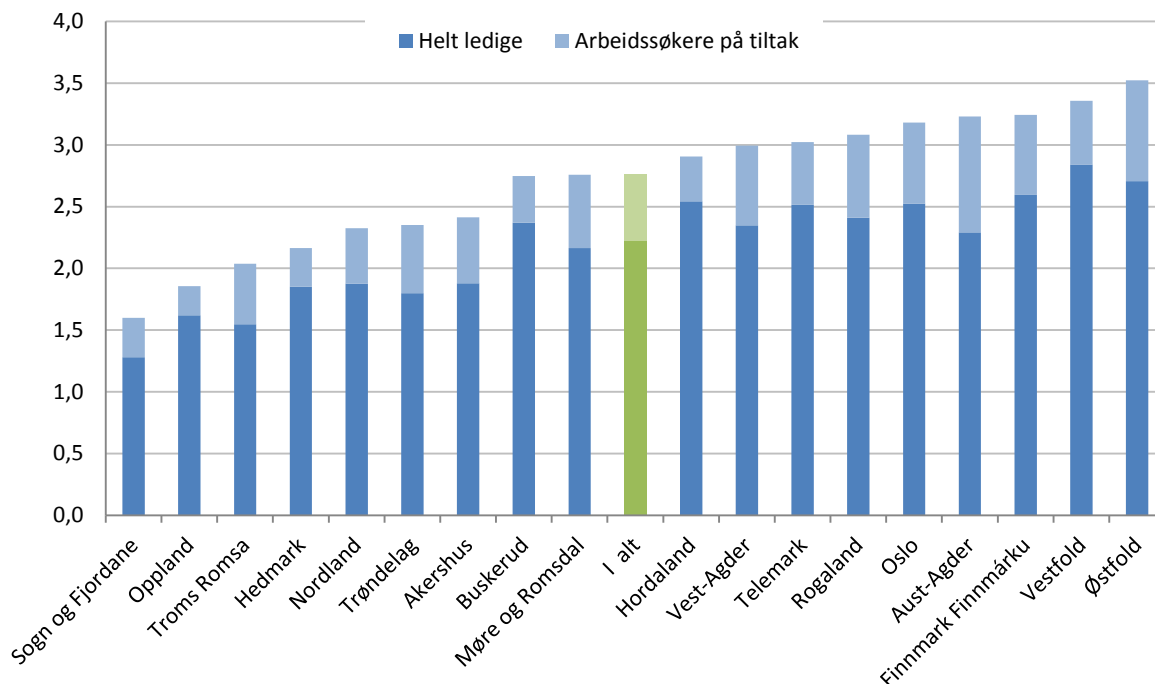
Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. Oktober 2017 – oktober 2018

Kilde: NAV

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Oktober 2018

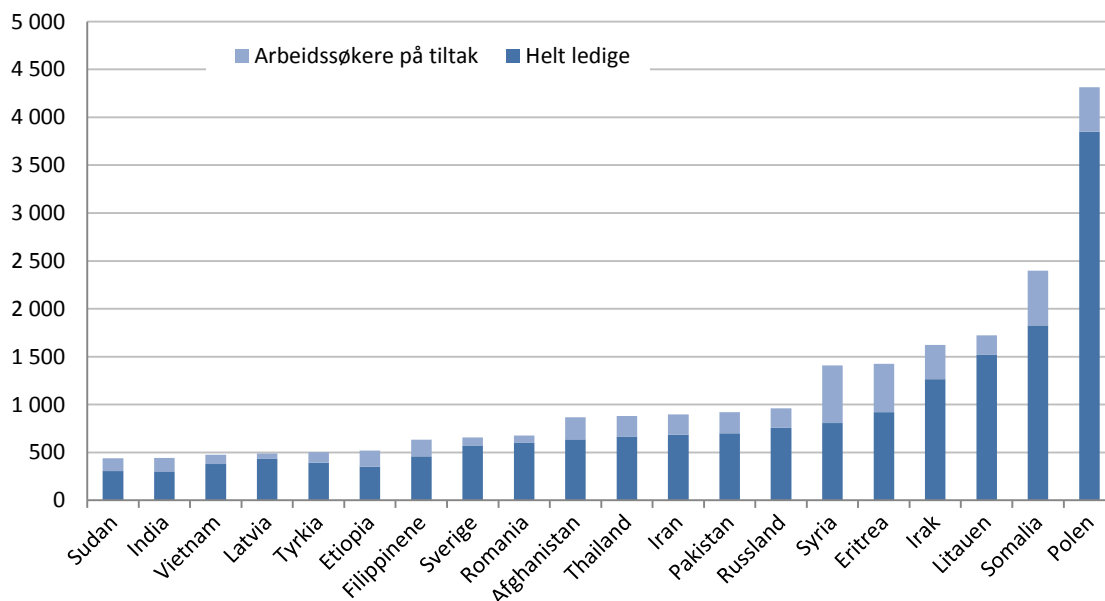

Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

33 000 (43 %) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i oktober er innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 67 prosent av de ledige innvandrerne. Ved utgangen av oktober var Polen (4 300), Somalia (2 400) og Litauen (1 700) de tre vanligste landbakgrunnene blant arbeidsledige innvandrere.

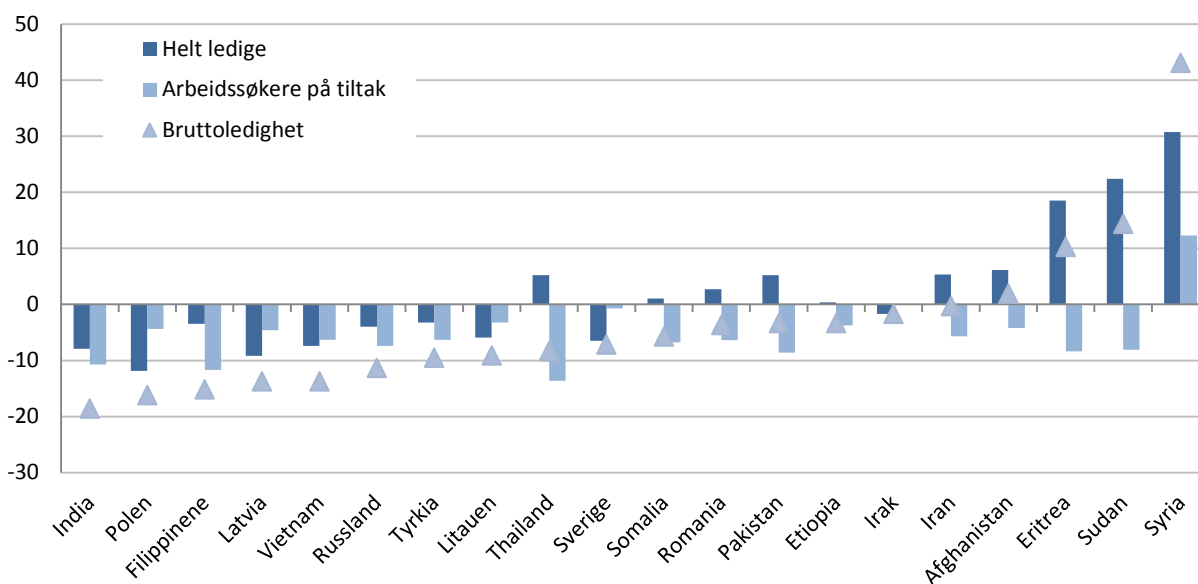
Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. 20 vanligste fødeland er vist. Oktober 2018

Kilde: NAV

Bruttoledigheten har falt blant de fleste innvandrerne det siste året. Det er imidlertid noe unntak. For personer som er født i Syria og Sudan økte ledigheten med henholdsvis 43 og 14 prosent (figur 12). Den prosentvise nedgangen var størst for personer født i India (-19 %) og Polen (-16 %). Med utgangspunkt i dette kan det se ut til at det er flere med flykningbakgrunn som er ledige nå sammenlignet med for ett år siden. Mange av disse kan ha vært i introduksjonsprogrammet etter ankomst til Norge. Introduksjonsprogrammet varer vanligvis i 2-3 år, og vi vet at det var spesielt mange flykninger fra Syria som kom til Norge i løpet av 2015. Det ser nå ut til at flere av disse melder seg på arbeidsmarkedet og søker arbeid.

Figur 12. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Oktober 2017 - oktober 2018

Kilde: NAV

Tilgang ledige stillinger

I løpet av oktober ble det registrert 39 000 nye ledige stillinger på nav.no. Det var flest nye utlysninger innen helse, pleie og omsorg (6 600), ingeniør- og ikt-fag (5 200) samt bygg og anlegg (5 100).

Antallet nye utlysninger i NAVs stillingsportal har økt betraktelig fra mars 2017 blant annet fordi NAV automatiserte innhentingsmetoder og inngikk samarbeid med ulike aktører i stillingsmarkedet. At det er en markant økning i statistikken over ledige stillinger kan derfor ikke tolkes som en økning i etterspørsel etter arbeidskraft alene.

Spesielle forhold

NAV har fra og med juli i år sendt påminnelse på SMS til arbeidsledige om å sende meldekort om de fortsatt ønsker å være registrert som arbeidssøkere. Dette bidrar til at det er anslagsvis 800 flere helt ledige i oktober enn hva det ellers ville vært (ikke sesongjustert). SMS- varslet påvirker ikke tallet for antall arbeidssøkere på tiltak. Det har også vært endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger. Man kan fra 2018 motta arbeidsavklaringspenger i inntil 6 måneder som arbeidsledig, mot tidligere 3 måneder. Fra våren 2018 har dette gitt en gradvis økende effekt. For oktober estimerer NAV effekten av regelverksendringen til å gi om lag 400 flere helt ledige (ikke

sesongjustert). Tilsvarende anslås om lag 600 flere for summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak (ikke sesongjustert).